

תה"ג 68392/02/19 - היועץ המשפטי לממשלה נגד דויד ברוך סופר

בית המשפט המחוזי בירושלים

תה"ג 68392-02-19 מדינת ישראל נ' סופר(עציר)

לפני העותר	כבוד השופטת חנה מרים לומפ היועץ המשפטי לממשלה באמצעות המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה על ידי ב"כ עו"ד יעל ביטון
נגד המשיב	דויד ברוך סופר (עציר) על ידי ב"כ עו"ד עמית חדד, עו"ד נועה מילשטיין ועו"ד יאיר לשם

החלטה

רקע

- ביום 27.2.19 הוגשה עתירה להכרזת המשיב כבר הסגרה לאוסטריה בגין עבירות מרמה שונות. הראיות צורפו לבקשת ההסגרה ונמסרו לעיון ב"כ המשיב בהתאם לתקנות ההסגרה (סדרי דין וכללי ראיות בעתירות), תשל"א-1970 (להלן: "**תקנות ההסגרה**").
- במקביל להגשת העתירה ולמעצר המשיב, בוצעה על ידי משטרת ישראל בקשה לחיקור דין מטעם רשויות אוסטריה במסגרתה נגבו מהמשיב הודעות וכן בוצעו פעולות חקירה נוספות. בדיון שהתנהל לפניי מיום 10.9.19, התנגד ב"כ המשיב לשימוש בהודעות אלו בטענה שהן לא הוגשו לבית המשפט. לפיכך הוריתי כי ככל שיש כוונה להסתמך על ראיות אלו, על רשויות אוסטריה לבקש זאת מהעותר ולהעביר את בקשתם באמצעות דואר דיפלומטי.
- בהתאם להחלטה זו התקבל ביום 12.10.19 מכתב הבהרה מרשויות אוסטריה, בו בקשו להסתמך על הודעות המשיב וכן על ראיות נוספות.
- במסגרת הדיון שהתנהל ביום 1.1.20 טענו ב"כ העותר כי למכתב לא צורף חומר הראיות עליו התבסס מכתב ההברה, לא הוגשה בקשה להוספת חומר ראיות זה על אף שמדובר למעשה בתיקון העתירה. בנסיבות אלה לא התקיים דיון לגופה של העתירה, והדיון נדחה לצורך כך שהעותר יבהיר מהי הדרך להוספת ראיות לעתירה, האם יש צורך בבקשה או שמדובר בהודעה, וכן שיצורף חומר הראיות עליו מבקש להתבסס.
- ביום 8.1.20 הגישה ב"כ העותר הודעה בעניין הוספת חומר ראיות לעתירה להכריז על המשיב כבר הסגרה.
- משכך, מונחת לפתחי השאלה, האם על העותר להגיש בקשה לתיקון העתירה או שמא אין מדובר בבקשה הנתונה לשיקול דעת בית משפט, ודי בהודעה על כך מטעמו של העותר.

עיקרי טענות הצדדים

7. ב"כ העותר סברה, כי כלל אין צורך בבקשה לתיקון עתירה על מנת להסתמך על חומר הראיות הנוסף והדרך להוספת חומר ראיות לעתירת הסגרה היא באמצעות הודעה של ב"כ העותר על צירוף החומר הנוסף לבית המשפט, ללא צורך בתיקון העתירה. לדידה, אין מקום לעשות היקש מהוראות החוק הנוגעות לתיקון כתב האישום בסדר הדין הפלילי בכדי ללמוד על הדרך שיש לילך בה בהליך ההסגרה. הוספת חומר ראיות לעתירת ההסגרה אינה משנה משמעותית את בקשת ההסגרה עצמה והיא הייתה ונתרה בקשה להסגרת המשיב לאוסטריה לצורך העמדתו לדין בגין אותן עבירות. שוני מהותי זה בין הליך ההסגרה וההליך הפלילי מקבל משנה תוקף מקום בו החומר הנוסף הועבר לב"כ המשיב בשלב מוקדם של ההליך, במסגרת הבקשה לעיון בחומר החקירה, והובהר כי העותר מבקש להסתמך עליו כך שזכותו של המשיב להליך הוגן לא נפגעה.

8. ב"כ המשיב סברו, כי יש לדחות את "הודעת העותר" ולקבוע שיש לבחון את בקשת ההסגרה על בסיס חומר הראיות שצורף לבקשה ושפורט בפרק האחיזה לאישום בלבד, וזאת מן הטעמים הבאים:

א. לא ניתן לתקן את בקשת ההסגרה על ידי הודעה ועל העותר היה לבקש את רשותו של בית המשפט, שהרי לפי הכלל הבסיסי בכל הליך משפטי כדי לתקן עתירה או בקשה על בעל הדין לפנות לבית משפט ולבקש את רשותו לביצוע התיקון מלבד החריג הקבוע בסעיף 91 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") לפיו תובע רשאי בכל עת עד לתחילת המשפט לתקן כתב אישום במסירת הודעה לבית המשפט המפרטת את השינוי. אף תקנה 18 לתקנות ההסגרה קובעת במפורש אילו סעיפים בחסד"פ יחולו גם על הליך ההסגרה, והיא אינה מציינת את תקנה 91 לחסד"פ. אף תקנה 11(ג) לתקנות ההסגרה מבהירה במפורש, כי ככל שאחד מבעלי הדין מעוניין לתקן את בקשת ההסגרה בעקבות טענה מקדמית עליו לבקש זאת.

ב. העותר התעלם לחלוטין מהחלטת בית המשפט כאשר נימנע מלתקן את פרק האחיזה לאישום, ולא פירט כיצד לטענתו הראיות החדשות מקימות אחיזה לאישום המפורט בבקשת ההסגרה. זאת, למרות שבית המשפט הבהיר בהחלטתו מיום 1.1.20 כי הוספת הראיות הנוספות מחייבת את תיקון בקשת ההסגרה גופה, ואת תיקון פרק האחיזה לאישום בבקשת ההסגרה באופן ספציפי. הוספת ראיות שונות משנות את ריעת המחלוקת ולכן יש לתקן את בקשת ההסגרה כיצד הראיות החדשות מהוות, לשיטתו, אחיזה לאישום.

ג. לסיום נטען, כי גם אם היה העותר נשמע להוראות בית משפט ומבקש לתקן את בקשת ההסגרה, היה על בית המשפט לדחות את בקשתו לאור החומרה הרבה בהתנהלות העותר כך שרק לאחר כ-11 חודשים מיום הגשת בקשת ההסגרה העותר הודיע, כי הוא מעוניין לצרף לבקשת ההסגרה את ההודעות אשר נגבו מהמשיב במסגרת החקירה בישראל, ואת המוצגים אשר נתפסו בעת החיפוש בביתו ובמשרדו של המשיב. מדובר בראיות המצויות בידיו של העותר מזה חודשים רבים. מכאן, שעסקינן בפגיעה בזכות המשיב להליך הוגן והשיהוי הרב בהתנהלות העותר עומדים בניגוד לכללי הצדק הטבעיים ולתקנת הציבור.

דין והכרעה

9. בפתח הדברים אומר, כי לדידי, היה על העותר להגיש הודעה לבית המשפט על צירוף חומר ראיות נוסף, ללא צורך בהגשת בקשה כפי שיפורט בהמשך.

10. השאלה המשפטית הדרושה הכרעה בענייננו היא, האם הדרך הראויה להוספת חומר ראיות לעתירה

ההסגרה היא באמצעות הודעת העותר על צירוף החומר הנוסף או שמא בדרך של הגשת בקשה לבית המשפט ואישורו בדבר צירוף חומר הראיות הנוסף.

11. לסוגיה הנדונה יפים הדברים שנאמרו במאמרה של עירית קאהן "דיני הסגרה" בספר "משפט בינלאומי" (רוני סיבל ויעל רונן, מהדורה שלישית 2016): **"חוק ההסגרה ותקנות ההסגרה מחילים על הליך ההסגרה במפורש רק הוראות מסוימות מדיני הפרוצדורה הפליליים וקובעים הוראות מיוחדות בעניינים אחרים. מכלל הן ניתן ללמוד לאו קרי, ששאר ההוראות מן הדין הפלילי אינן חלות באופן אוטומטי על הליך ההסגרה. במקרה של לקונה בחוק ההסגרה בנושא דיוני, אין מניעה לפנות לסדרי הדין הפליליים הכלליים"....לסיכום, ניתן לומר כי יש לראות בהליך ההסגרה הליך בעל אופי ייחודי, הדומה יותר לדין הפלילי מאשר לדין האזרחי, אך אינו זהה לו. ברוב המקרים יקרין הדין הפלילי על הליך ההסגרה אולם לא תמיד תחייב הקרנה שכזו גזרה שווה בין משפט פלילי להליך הסגרה" (ר' עמ' 498-497, סעיף 20.3).**

12. תקנה 5 לתקנות ההסגרה קובעת מהם התכנים אשר על עתירה להסגרה להכיל. תקנה זו מונה 7 פריטים, כאשר פירוט הראיות המהוות אחיזה לאישום, אינו חלק מהפריטים שנקבע שיש לפרטם בעתירה. תקנה 5 קובעת, כי אל העתירה יצורפו כל המסמכים והמוצגים שהוגשו בתמיכה לבקשת ההסגרה מטעם המדינה המבקשת. מכאן אנו למדים שחומר הראיות, אינו חלק מגוף העתירה אלא מצורף אליה.

13. תקנה 12 לתקנות ההסגרה קובעת :

"(א) לא נטענה טענה מקדמית, או נטענה ולא נדחתה העתירה כאמור, יפתח העותר ויגיש את ראיותיו ורשאי הוא להגיש ראיות נוספות, בין בכתב ובין בעל פה, לראיות שצורפו לעתירה בהתאם לתקנה 5.

(ב) המבוקש רשאי להשיב בעצמו או על ידי סניגורו, ולהגיש את ראיותיו, ורשאי בית המשפט להרשות לכל בעל דין להוסיף ולטעון אחרי טענות בעל הדין האחר, ובלבד שלמבוקש תהא זכות לטעון אחרון, בעצמו או על ידי סניגורו".

14. עינינו הרואות, שלפי תקנה זו העותר אינו צריך להגיש בקשה לבית משפט להוספת חומר ראיות לעתירה ההסגרה ולקבל אישור לכך, והדרך להגשה היא באמצעות הודעת העותר על צירוף החומר הנוסף, זאת בשונה ממצב בו נטענה טענה מקדמית אשר התקבלה, והעותר מבקש לתקן את העתירה, רק במקרה זה עליו לבקש את רשות בית המשפט, כאמור בתקנה 11(ג) לתקנות ההסגרה.

15. הסדר זה דומה במהותו להליך הפלילי, על פיו בהתאם להוראת סעיף 91 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982, תובע רשאי, בכל עת עד לתחילת המשפט, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, במסירת הודעה לבית המשפט המפרטת את השינוי.

16. מתקנה 12 נלמד, כי לא קיימת לקונה במסגרת דיני ההסגרה בעניין הגשת הראיות הנוספות ותקנה זו קובעת במפורש, כי העותר רשאי להגיש ראיותיו ורשאי הוא להגיש ראיות נוספות, בין בכתב ובין בעל פה, לראיות שצורפו לעתירה. בהתאם, גם למשיב הזכות להשיב בעצמו ולהגיש את ראיותיו ורשאי בית המשפט להרשות לכל בעל דין להוסיף ולטעון אחרי טענות בעל הדין האחר ובלבד שלמשיב תהא זכות לטעון אחרון. סדרי דין אלה שומרים על זכותו של המשיב להליך הוגן. כך גם בעניינינו, מאחר שאנו מצויים בראשיתו של

ההליך, בטרם נשמעו טענות לגופה של עתירה, לא נפגעה זכותו של המשיב להליך הוגן ולא נגרם לו עיוות דין, בניגוד לנטען על ידו. יתרה מזו, החומר הנוסף הועבר למשיב עוד בשלב המעצר ובעת הדין בבקשתו לעיין בחומר הראיות, כך שראיות אלה מוכרות היטב לב"כ המשיב עוד מתחילתו של ההליך.

17. יצוין, כי גם אם הייתי מגיעה למסקנה שהיה על העותר להגיש בקשה לתיקון העתירה, בדומה להוראת תקנה 11(ג), הייתי נעתרת לבקשה זו לאור השלב המקדמי בו נמצא הליך ההסגרה.

18. בטרם חתימה יוער, כי יש צדק בדברי ב"כ המשיב שהיה מקום להודיע על צרוף חומרים אלה עוד בשלב מוקדם יותר, שכן בישיבת יום ה-10.9.19 הודיעה ב"כ העותר שהיא אינה מבקשת לבסס את טיעוניה על חומרים נוספים שלא צורפו לעתירה, ורק ביום 13.10.19 הודיעה, כי רשויות אוסטריה מבקשות לבסס את העתירה גם על ראיות אלה. הדבר גרם להימשכות ההליכים שעה שהמשיב עצור אך, כאמור, אין בהתנהלות זו כדי למנוע הגשת הראיות נוספות בהתאם לדין.

19. סוף דבר, די היה במסירת הודעת העותר לבית המשפט על הוספת חומר הראיות לעתירה להסגרה ואכן כך נהג בהתאם לאמור בתקנות ההסגרה. חומר הראיות המצורף כולל את הודעותיו של המשיב על תצרופיהם וכן תמונות המוצגים שנתפסו, כפי שהוגשו לבית המשפט ביום 29.7.19 במסגרת בקשת המשיב לעיין בחומר הראיות.

המזכירות תשלח החלטתי זו לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, א' שבט תש"פ, 27 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.